

اصغر عرفان
سر دبیر مجله خانه خوبان
■ مگر خداوند زیبایی‌ها را
برای دیدن نیافریده، چرا ما
از دیدن زیبایی‌های زنان منع
شده‌ایم؟

– من فقط شما را با چند سوال دیگر روبه‌رو می‌کنم؛ آیا فلسفه خلقت زیبایی‌ها فقط لذت تماشا است و هر زیبایی فقط برای دیدن خلق شده؟ آیا به هر زیبایی، چون دلرباست، باید نگریست؟ و برای مثال می‌توان از هر خوراکی چون خوردنی است، بهره برد؟ آیا دیدن همه زیبایی‌ها بی‌خطر و دست‌کم بی‌هزینه است؟ نمی‌اندیشید که فقط خالق زیبایی‌ها می‌تواند حدود دیدن آن‌را مشخص کند و این حدود پیش‌تر مشخص شده است؟

■ دسته‌ای از زنان آرایش کرده و بی‌حجاب ظاهر می‌شوند، آنان خودشان مشتاقند که دیده شوند، دیدن این‌ها چه منعی دارد؟
– آیا هر کس به هر شیوه و روش، شما را به هر چیز دعوت کرد، به او پاسخ مثبت می‌دهید؟ آیا باید دیگران اصول شخصیتی و قواعد رفتاری شما را مشخص کنند یا خود شما؟ آیا انجام و تایید یک رفتار از سوی فردی دیگر به معنای مجاز بودن رفتاری دیگر از سوی شماست؟ چه رابطه منطقی بین انگیزه یک فرد برای گناه و تایید رفتار گناه‌آلود شما وجود دارد؟

حجت‌الاسلام و المسلمین دکتر علی مصباح‌یزدی
مدیرمسئول ماهنامه دیدار آشنا

■ معمولاً وقتی در صحبت‌هایمان، بحث معضل چشم‌چرانی مطرح می‌شود، اکثر مردم آقایان را مبتلا به این معضل می‌دانند. به نظر شما فقط آقایان گرفتار بیماری چشم‌چرانی می‌شوند؟!

– در پاسخ به این سوال باید به آیه شریفه‌ای که خداوند در قرآن به آقایان و نیز به خانم‌ها در مورد کنترل چشم تذکر داده‌اند، رجوع کرد.
خداوند در آیه ۳۰ سوره «نور» خطاب به مردان مؤمن می‌فرماید: «قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ...» و در آیه ۳۱ همان سوره نیز خطاب به زن‌های مؤمنه می‌فرماید «وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ...»
از این دو آیه می‌توان نتیجه گرفت که خانم‌ها هم ممکن است نگاه ناپاک داشته باشند که خداوند در قرآن کریم به خانم‌ها (همچنین به آقایان) تذکر می‌دهد که نگاه‌هایشان را ببوشانند و از نگاه ناپاک پرهیز کنند.

■ ضرب‌المثلی که در عرف ما ایرانی‌ها جا افتاده، مبنی بر این که «یک نظر حلال است»، دقیقاً به چه معناست و آیا مرزبندی خاصی ندارد؟ این نگاه تا کجا حلال باقی می‌ماند؟!

– این مثال، فقط برای مواقعی‌ست که نگاه شخصی به طور تصادفی به فرد نامحرم بیفتد. یعنی اگر نگاه انسان به صورت اتفاقی به نامحرم افتاد، بر این نگاه حرجی نیست و گناه محسوب نمی‌شود، اما ادامه آن گناه مشمول نگاه حرام است و اگر این نگاه با اختیار ادامه پیدا کند حکم نگاه آلوده را خواهد داشت که حکم آن مشخص است.

به کوشش رضا باقری شرف

یه نظر حلاله؟!!

پاسخ کارشناسان به حرف و حدیث‌های مرتبط با چشم‌چرانی

اشاره:

برای نكوهش «چشم‌چرانی»، کارشناسان مذهبی، روان‌شناسان، صاحب‌نظران و اهالی رسانه، نکاتی را یادآوری کردند که هر کدام از این نظرات، بهترین و محکم‌ترین پاسخ‌ها به «چشم‌چرانی» است.

حجت الاسلام و المسلمین ابراهیم اخوی روان شناس

■ برخی افراد در توجیه چشم‌چرانی‌هایشان اینگونه پاسخ می‌دهند که «فلان خانم با پوشش نامناسبش، حتما دوست دارد که دیده شود؛ پس ما هم نگاه می‌کنیم!» آیا این پاسخ

می‌تواند توجیهی برای این عمل ناپسند باشد؟

– اگر از دریچه روان‌شناسی به «چشم‌چرانی» نگاه کنیم، در حقیقت این عمل «خودفریبی» است. شخص گمان می‌کند لذتی بدست آورده. یعنی یک لذت فرضی و خیالی و خیابانی (!) را برای خودش تصور می‌کند و از لذت‌های اصلی دور می‌ماند. در روایات نقل شده که «چشم‌های خود را کنترل کنید تا عجایب و شگفتی‌ها را ببینید.» شاید منظور روایت این باشد که وقتی من چشمم را روی لذت‌های حرام بیندم، عظمتی را درون خودم خواهم دید. زیرا در درجه اول توانسته‌ام خود را مهار کنم و در درجه دوم می‌توانم عطش به لذت را در جای بهتر و با رفتار پسندیده‌تر تأمین کنم. یعنی اگر شخص متاهل باشد، این انرژی و احساس را برای همسرش پس‌انداز خواهد کرد و اگر مجرد باشد، می‌تواند این لذت را به عنوان یک پس‌انداز معنوی ذخیره کند یا برای انتخاب همسر مناسب نگهدارد. حالا اگر این شخص، به جای کنترل نگاهش، به هر مانکنی نگاه بیندازد و تصور کند که سیراب شده، حکم همان کسی را خواهد داشت که بسیار گرسنه است، اما به جای غذا، یک بشقاب پر از شکلات را (که ظاهر شکلی هم دارد) به جای بشقاب غذا، جلوی خودش بگذارد که در حقیقت این کار نوعی «خودفریبی» است.

در این مواقع، این اشخاص سر خودشان کلاه می‌گذارند که در رده‌بندی اختلالات جنسی روان‌شناختی، «نظر بازی» یک اختلال روانی‌ست. این دسته از افراد که از اختلال روانی خاصی رنج می‌برند، همیشه برای کارشان دنبال بهانه‌اند. در حقیقت این یک مکانیسم دلیل‌تراشی است. شخص چشم‌چران، با کارش از درون به تلاطم می‌افتد و معذب می‌شود و به دنبال بهانه‌ای می‌افتد تا خود را توجیه کند. همین جاست که شخص بهانه معروفی را مطرح می‌کند که در حقیقت، سوال شما بود: «تقصیر من نبود؛ خودش با این سر و وضع بیرون آمده، من هم نگاهش کردم!» این حرف مثل ادعای مضحک یک قاتل روانی می‌ماند که در توجیه آدم‌کشی‌هایش مدعی می‌شود که «تقصیر من نیست... نباید در این ساعت، شخص قربانی آنجا می‌بود!» در حقیقت این افراد با این بهانه‌تراشی‌ها به دنبال تبرئه خود هستند.

حجت الاسلام محمد مهدی عباسی آغوی روان شناس

■ در مورد «چشم‌چرانی» گاهی می‌شنویم که این کار در حقیقت «زنای چشم» تلقی می‌شود... مگر چشم هم مرتکب زنا می‌شود؟!

– بله... در احادیث داریم که هر عضوی از بدن، بهره‌ای از «زنا» دارد. نه تنها چشم، عضو این دسته از اعضا است، بلکه می‌تواند منشأ زنای اعضای دیگر بدن هم باشد. پس اگر انسان مراقب چشم خودش باشد، می‌تواند مانع زنای سایر اعضا هم باشد.

■ فاصله بین نگاه و گناه را چطور می‌توان مرزبندی کرد؟

– چشم ناچار هست که ببیند و کارش دیدن است. برای این که نگاه دور از گناه باشد، باید برای نگاه آلوده، جایگزین داشته باشیم. یعنی نگاهمان به امور عبرت‌آموز باشد.

در روایات داریم که یک سری نگاه‌ها، عبادت است. همه عبادت‌ها که نماز خواندن و روزه گرفتن و... نیستند. نگاه محبت‌آمیز به پدر و مادر، عبادت است. نگاه به عالم عبادت محسوب می‌شود. رفتن به مجالس علما عبادت محسوب می‌شود حتی نگاه به نشانه‌های عظمت خدا اگر همراه با تدبیر باشد و قدرت و عظمت او را در دل انسان آشکار کند و محبت او را تقویت کند، می‌تواند یک عبادت به حساب آید. و از همه مهم‌تر... نگاه کردن به قرآن در ایام پربرکت ماه رمضان.

اما مواردی که گفته شد، موارد کلی برای «نگاه کردن» بودند. حالا برای مرزبندی بین نگاه و گناه، می‌توانیم برای نگاهمان برنامه‌ریزی کنیم. یک جمله معروفی پشت بعضی وانت‌بارها می‌خوانیم: «به چشمانت بیاموز که هر کس ارزش دیدن ندارد...» اما متأسفانه پایبند به این شعر ساده هم نیستیم!

بگذارید جور دیگر توضیح بدهم. در روان‌شناسی، یک تست داریم به نام تست «مارچ مالو». در این تست، به بچه‌های خردسال یک شکلات داده می‌شود و به او گفته می‌شود که اگر دو دقیقه به این شکلات دست نزن و آن را نخوری، بعد از دو دقیقه شکلات بزرگتری به تو خواهیم داد. جالب این جاست که هر کدام از بچه‌ها عکس‌العمل مختلفی دارند. یک عده همان اول شکلات‌شان را می‌خورند و عده‌ای دیگر مدام وسوسه می‌شوند و با آن کلنجار می‌روند و... آن دسته از بچه‌هایی که آن دو دقیقه را تحمل می‌کنند، در بزرگسالی افرادی موفق‌تر و صبورتر می‌شوند.

خداوند متعال هم وعده‌هایی به مسلمانان داده که دقیقاً مثال همان تست «مارچ مالو» است. یعنی اگر جوان نگاهش به نامحرم بیفتد اما نگاه خود را کنترل کند، همان لحظه خداوند وعده‌هایی که برای پاداش این افراد داده را به نام این دسته از مؤمنین ثبت می‌کند. به شرط آن که مایی که بدن‌هایمان بزرگ شده، روح‌مان بچه نمانده باشد که در تست شکلات مردود شویم!